GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA: BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḐI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România şi străinătate:
Pe anŭ 36 fr., pe şése lunĭ 18 fr., pe trei lunĭ 9 francĭ.

ANULŬ XLVIII.

SĔ PRENUMERĂ:
la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 6. Marţĭ, Mercurĭ 9 (21) Ianuariu 1885.

Românii, Tronulŭ şi opiniunea publică.

V.

Scimŭ că Maghiarii făceau dependentă împăcarea cu Austria de uniunea Transilvaniei cu Ungaria.

Pretensiunilorŭ lorŭ se opunea starea lucrurilorŭ din Transilvania, faptele împlinite: legile de egală îndreptăţire naţională aduse la 1863 de representanţii poporului ardelénŭ în înţelegere cu monarchulŭ, legĭ promulgate, sancţionate şi puse în practică.

Era învederatŭ, că Tronulŭ dorindŭ a se împăcă cu unii nu putea avé intenţiunea sĕ lovéscă în ceilalţĭ, voindŭ a face o concesiune Maghiarilorŭ nu se putea gândi a retrage scutulŭ şi garanţiile oferite Românilorŭ credincioşĭ din Transilvania.

Cum era sĕ iésă dér Tronulŭ din acéstă dilemă?

Elŭ apelă la înţelepciunea noilorŭ sĕi consiliarĭ din cabinetulŭ Belcredi, care succedă în véra anului 1865 ministerului Schmerling, însărcinându-i sĕ găsécă o modalitate, prin care sĕ se pótă împăcă unii, fără a fi bruşcaţĭ ceilalţĭ.

Din nenorocire pentru causa nóstră naţională ministrulŭ comite Richard Belcredi nu cunoscea adevĕrata situaţiune a poporului românŭ din Transilvania; de altă parte ardea de nerăbdare de a îndrepta ceea ce a stricatŭ antecesorulŭ sĕu şi a dobândí împăcarea cu Ungurii.

Ca federalistŭ, care s'a fostŭ opusŭ din rĕsputerĭ sistemului Schmerlingianŭ, ministrulŭ Belcredi susţinea legăturĭ intime cu vechii conservativĭ ungurĭ ca Mailath, Eszterhazi, Sennyey ş. a. Dintre Românĭ nu scimŭ sĕ se fi aflatŭ măcar unŭ singurŭ bărbatŭ independentŭ şi cu greutate în apropierea guvernului centralŭ, ca sĕ pledeze pentru causa română.

Probabilŭ că în urma sfătuirilorŭ sale cu conservatorii ungurĭ, d. Belcredi şi-a formatŭ părerea, ce a devenitŭ apoi atâtŭ de fatală pentru noi Românii, părerea, care a esprimat'o în cuvintele: *„Trebue sĕ jertfimŭ ceva şi Maghiarilorŭ!“*

Işĭ póte face cineva o ideiă despre impetuositatea pretensiunilorŭ ómenilorŭ de statŭ maghiarĭ, décă unŭ *federalistŭ* de turnura d-lui Belcredi numai spre a puté urmă negociările cu ei s'a hotărîtŭ a-le sacrifică independenţa constituţională a Transilvaniei.

Ca sĕ nu se pară însă că suntemŭ parţialĭ şi preocupaţĭ în judecata nóstră, trebue sĕ observămŭ că Belcredi cu tóte astea nu avea în gândŭ contopirea totală a Ardélului cu Ţéra ungurécă, ci elŭ îşĭ închipuia uniunea numai în modŭ condiţionatŭ pe lângă conservarea drepturilorŭ câştigate ale Românilorŭ. Lui Belcredi îi era cunoscutŭ, că Românii s'au pronunţatŭ la 1848 în contra uniunei şi că nicĭ acum nu o voiescŭ, dér elŭ îşĭ basă speranţele pe „vlădicii şi funcţionarii“ noştri şi credea, că cu ajutorulŭ lorŭ va scóte la cale uniunea condiţionată.

In sensulŭ acesta a făcutŭ elŭ şi raportulŭ sĕu cătră tronŭ şi tronulŭ în rescriptulŭ regescŭ dela 25 Decemvre 1865 şi-a esprimatŭ din nou dorinţa, ca ceea ce se face sĕ nu se facă în prejudiţiulŭ drepturilorŭ câştigate ale Românilorŭ; ér unirea definitivă o făcea dependentŭ „dela cuvenita considerare a intereselorŭ speciale ale marelui principatŭ alŭ Transilvaniei şi dela garantarea pretensiunilorŭ de dreptŭ ale deosebitelorŭ naţionalităţĭ şi confesiunĭ.“

Acestea le pregăteau miniştrii şi le enunciá monarchului. Ce făceaŭ însĕ în acelaşŭ timpŭ Românii, pentru ca sĕ împedece planurile ameninţătóre duşmane şi sĕ aducă o dovadă reală şi neîndoiósă înaintea tronului şi a opiniunei publice, că ei cu nicĭ unŭ preţŭ nu vorŭ sĕ renunţe la drepturile lorŭ şi la viaţa lorŭ naţională?

Era nu numai o datoriă faţă cu interesele nóstre de esistenţă, ci şi o datoriă a nóstră faţă cu tronulŭ, ca sĕ sprijinimŭ prin manifestaţiunĭ puternice naţionale înalta sa intenţiune, de a face sĕ ni se respecteze din partea conlocuitorilorŭ noştri maghiarĭ drepturile câştigate.

Sĕ mai atingemŭ durerósele córde ale atitudinei conducĕtorilorŭ noştri din acelŭ timpŭ? — Ajunge, credemŭ, décă ne vomŭ reaminti, că după încercarea nesuccésă din tómna anului 1865 de a dobêndi întrunirea unui congresŭ naţionalŭ românescŭ, nu s'a făcutŭ din partene nicĭ-o manifestaţiune energică de caracterŭ generalŭ. Eramŭ adêncŭ nemulţumiţĭ cu mersulŭ lucrurilorŭ, vedeamŭ apropiându-se viforulŭ, făceamŭ reservaţiunile nóstre de dreptŭ prin municipii, dér n'amŭ sciutŭ sĕ profitămŭ de momentŭ spre a iniţiá o mişcare generală de protestaţiune şi spre a aduce la cunoscinţa directă a tronului îngrijirile vóstre.

Ni se şoptea p'atuncĭ, ca şi în ḑiua de aḑĭ, la urechiă, că este voia Maiestăţii Sale ca sĕ fimŭ liniştiţĭ şi sĕ ne supunemŭ cu încredere órbă la tóte actele guvernului sĕu, ca şi cum monarchulŭ n'ar sci că şi consiliarii sĕi suntŭ ómenĭ şi potŭ greşí şi ca şi cum capulŭ statului ar puté sĕ dorécă, ca noi prin tăcerea şi supunerea nóstră órbă sĕ ne periclitămŭ viaţa şi desvoltarea naţională.

„Copilulŭ, care nu plânge, nu capĕtă de mâncare.“ Românii n'au sciutŭ sĕ dea nemulţămirei lorŭ acelŭ efectŭ, ca sĕ străbată până la tronŭ, ear tronulŭ trebuia sĕ crédă, că este bine sfătuitŭ de consiliarii sĕi şi că tóte se facŭ spre mulţămirea generală.

Intr'aceea sosi catastrofa dela 1866. Ómenii împăcărei condiţionate trebuiră sĕ facă locŭ cabinetului Beust, a căruia programă era: împăcarea cu orĭ ce preţŭ. Situaţiunea devenì pentru noi şi mai ameninţătóre.

Intreprins'amŭ celŭ puţinŭ acum vr'unŭ pasŭ, prin care sĕ fi arĕtatŭ tronului profunda nóstră nemulţămire cu starea lucrurilorŭ şi sĕ fi cerutŭ garantarea drepturilorŭ nóstre? Dér cum sĕ fi pututŭ ajunge la o hotărîre aşa de energică în ameţéla şi în tărbăceala, în care ne aflamŭ mare parte şi din causa nelucrărei de mai înainte?

Dér sĕ nu trecemŭ cu vederea, că totuşĭ s'a făcutŭ o încercare de a ne apropiá de tronŭ, care însă fiindŭ pusă dela începutŭ pe-o basă strîmtă şi unilaterală a trebuitŭ sĕ rĕmână fără de efectŭ. In memoriulŭ conferenţei române dela 1881 se ḑice despre acestŭ pasŭ la pagina 103: „Dieta convocată la Sibiiu în Iuliu 1863 nicĭ chiar în 1866 nu a fostŭ disolvată, decâtŭ numai ţinută în amorţélă aşa, că mulţĭ Românĭ încă totŭ mai credeau, că lucrurile se vorŭ întórce spre mai bine, din care causă 1493 bărbaţĭ românĭ apucară calea petiţiunei la tronŭ.“

Era învederatŭ, că după ce Românii nu mai aveau nicĭ o representanţă legală, după ce legea electorală pusă în aplicare în Transilvaniá nŭ admitea representarea naţiunei române recunoscută prin lege, nu mai rĕmase Românilorŭ altă cale spre a se apropia de tronŭ, decâtŭ calea petiţiunei.

Acestei petiţiunĭ ar fi trebuitŭ însĕ sĕ i se dé o astfelŭ de estindere şi trebuia sĕ fiă făcută într'o astfelŭ de formă şi c'unŭ astfelŭ de aplombŭ, încâtŭ tronulŭ sĕ nu fi pututŭ stá la îndoială nicĭ unŭ momentŭ, că ea avea sĕ fiă espresiunea generală a dorinţelorŭ şi plângerilorŭ poporului românŭ transilvanŭ.

Cestiunea Universităţii Române.

Amŭ reprodusŭ într'unulŭ din numerile trecute alŭ fóiei nóstre o corespondenţă din Pesta cătră „Neue freie Presse,“ a cărei tendenţiositate era sĕ ne descriă pe noi Românii ca pe nisce turburătorĭ, ca pe nisce »irredentiştĭ,« fiindcă amŭ cerutŭ prin organulŭ nostru crearea unei universităţĭ române.

„L'Indépendance roumaine«, reproducêndŭ acea corespondenţă, scrie în numĕrulŭ dela 3/15 Ianuariu urmĕtorulŭ articulŭ de fondŭ.

»Aşadară, fiindcă pressa uneia dintre naţionalităţile, care compunŭ statulŭ-mosaicŭ numitŭ Austro-Ungaria, reclamă pentru acéstă naţionalitate ceea ce alte naţionalităţĭ au deja în acelŭ statŭ, trebue ca acea pressă sĕ merite epitetulŭ de „irredentistă.« „Gazeta Transilvaniei« este unŭ organŭ românŭ „irredentistŭ« şi încă unulŭ „din cele mai irredentiste“ (se află şi altele care suntŭ mai puţinŭ irredentiste?) De când? Şi pentru ce? Fiindcă ea reclamă o universitate română pentru Românii din Transilvania? Dér atuncĭ Germanii din Austria sunt irredentiştĭ, fiindcă ei vréu sĕ aibă universitatea lorŭ, de asemenea Cehii şi Ungurii, fiindcă şi acestia vréu sĕ aibă propria lorŭ universitate şi fiindcă ar găsi pré straniu ca sĕ li se dea o universitate română. Singura diferinţă între aceste popóre şi Românĭ este, că aceia au toţĭ universităţile lorŭ şi chiar mai multe pentru fiecare naţionalitate, pe când Românii singurĭ n'au nicĭ una — şi ei suntŭ obligaţĭ séu a frecventa una diu universităţile la care se vorbesce o limbă care nu e a lorŭ séu a se expatria şi a veni sĕ se înscrie la una din universităţile române, când nu se ducŭ în Francia, în Belgia, în Italia, în Elveţia séu în Germania. Austro-Ungaria are, cu Bucovina, mai atâţia Românĭ câţĭ Ungurĭ. Sĕ admitemŭ chiar că cu Jidovii maghiarisaţĭ poporaţiunea ungurécă ar întrece cu câteva sute de mii şi chiar c'unŭ milionŭ poporaţiunea română a acestui statŭ poliglotŭ. Ar fi acésta unŭ motivŭ ca sĕ se refuse unora ce se acordă altora? Amŭ fi fórte recunoscătorĭ savanţilorŭ redactorĭ dela »Neue freie Presse,« dacă ar binevoí sĕ ne spună din ce causă s'ar refusă Românilorŭ de dincolo de Carpaţĭ d'a avea o universitate a lorŭ? Şi arătându-ne causa, îi rugămŭ sĕ ne spună în acelaşĭ timpŭ — suntŭ destulŭ de savanţĭ ca sĕ scie acésta — câţĭ Ungurĭ suntŭ în Transilvania şi câţĭ Românĭ? Acestŭ detaliu este fórte importantŭ, căcĭ din momentulŭ ce va fi constatatŭ că în Transilvania numĕrulŭ Românilorŭ este superiorŭ tuturorŭ celorlalte naţionalităţĭ reunite — şi noi socotimŭ între aceste afară de Ungurii şi Saxonii, pe Jidovii, Armenii, Grecii, Bulgarii, Ţiganii etc. — rĕspunsulŭ la întrebarea ce amŭ pus'o va fi încă şi mai interesantŭ. Nu trebue sĕ uitămŭ, că acestĭ Românĭ iau parte la tóte sarcinele statului, că ei 'şĭ dau, şi încă cu multă bravură, sângele lorŭ pentru patria comună. Nu trebue sĕ aibă ei nimicŭ în schimbŭ? Şi când ei cerŭ unŭ lucru atâtŭ de simplu, atâtŭ de naturalŭ, cum este crearea unei universităţĭ a lorŭ, unde sĕ se pótă instruí în propria lorŭ limbă, o pretenţiune pe care unŭ guvernŭ dreptŭ şi lealŭ nicĭ n'ar aşteptá s'o vaḑă manifestându-se pentru ca sĕ mérgă înainte, trebue ca ei sĕ fie acusaţĭ pentru acésta de irredentismŭ? Dar aceea probéză contrarulŭ. Dacă Ro-

mânii Transilvaniei voiescŭ o universitate română în Transilvania, e o dovadă că ei nu consideră pe cele din Bucurescĭ şi Iaşĭ ca p'ale lorŭ. Dacă »Gazeta Transilvaniei« ar fi »una din foile cele mai irredentiste,« cum îi place corespondentului dela »Neue freie Presse« a-o boteza, ea n'ar cere o universitate română în Transilvania ci ar ḑice:

»Fiind-că în calitatea nóstră de irredentiştĭ noi ne considerămŭ ca făcêndŭ parte din regatulŭ României, nu vremŭ alte universitățĭ decâtŭ pe cele din Bucurescĭ şi Iaşĭ, precum nu vremŭ unŭ altŭ Suveranŭ decâtŭ pe regele Carolŭ I.«

Dar nu. »Gazeta« ḑice:

»Vomŭ continua a recunósce ca Suveranŭ alŭ nostru pe Împĕratulŭ Franciscŭ Iosifŭ, a da sângele nostru pentru patria comună, a plăti statului contribuțiunile nóstre, dar nu vremŭ ca cu banii noştri sĕ se ziděscă teatre unguresci, sĕ se întrețină scóle şi universitățĭ unguresci şi sĕ fie forțațĭ copii noştri a părăsi limba strămoşilorŭ lorŭ, pentru ca sĕ învețe pe a descendențilorŭ lui Attila şi Arpadŭ. Vremŭ sĕ avemŭ scólele nóstre şi biserica nóstră, totŭ aşa de bine precum le-au Ungurii pe ale lorŭ, precum Germanii şi Cehii le-au pe ale lorŭ. Vremŭ sĕ rĕmânemŭ supuşĭ credincioşĭ ai Măiestății Sale împĕratului Franciscŭ Iosifŭ, dar vremŭ sĕ rĕmânemŭ Românĭ în țéra nóstră şi nu permitemŭ a ni se cere, ca noi sĕ devenimŭ Ungurĭ, precum nicĭ noi nu poterimŭ, ca Ungurii sĕ devină Românĭ. Noi ceremŭ, ca sĕ se țină promisiunea ce ni s'a făcutŭ de a se respecta egalitatea naționalităților. Noi reclamămŭ aceste drepturĭ şi nu vomŭ înceta de a le reclama, până ce ni se vorŭ acorda.«

»Şi »Neue freie Presse« numesce acésta »irredentismŭ?«

„Dacă amŭ fi amicii Ungurilorŭ, le-amŭ dori sĕ nu aibă altŭ rĕu mai mare decâtŭ acesta.«

»L'Indépendance roumaine« 'şĭ încheiă articululŭ consiliândŭ pe Ungurĭ, ca sĕ opună mai puțină resistență pretențiunilorŭ atâtŭ de modeste ale Românilorŭ.

Ii mulțămimŭ din inimă »Independenței române,« că ia în apĕrare drépta nóstră cerere, rĕspunḑêndŭ cu multă demnitate şi logică celorŭ carĭ nu se ruşinézǎ a ne atribui epitetulŭ de irredentiştĭ, numai fiindcă aşa cerŭ interesele Maghiarilorŭ.

O judecată asupra Ungurilorŭ.

„Allgemeine Zeitung« din München, unulŭ din ḑiarele germane, care se bucură de cea mai bună reputațiune, vorbindŭ despre faptele anului 1884 trece în revistă şi faptele petrecute în Ungaria esprimându-se în terminĭ, carĭ numai măgulitorĭ nu potŭ fi pentru Maghiarĭ şi carĭ dovedescŭ, că Europa încă şi-a deschisŭ ochii şi urmăresce cu mai multă atențiune cele ce se petrecŭ în statulŭ corónei sf.-lui Stefanŭ. Iată ce scrie numitulŭ ḑiarŭ despre pretinşii pionerĭ ai culturei în Orientŭ:

»Sub aparența unui guvernămêntŭ strictŭ constituționalŭ şi a unui regimŭ cu maiorităţĭ parlamentare, se ascunde în Ungaria viața şi moravurile semibarbare ale unei poporațiunĭ, care n'a eşitŭ încă din starea evului mediu. Resultatulŭ observațiunilorŭ nóstre asupra Ungariei se póte resumă în câte-va cuvinte: Intréga administrațiune este coruptă, poporulŭ este pretutindenea necioplitŭ şi absolutŭ ignorantŭ şi nicĭ decum coptŭ pentru ceea ce nobleța numesce „constituțiune«, elŭ îşĭ face datoria décă alege pe acela care sĕ-i dea mai înainte sĕ bea şi dacă — când e înferbântatŭ de »idea de statŭ ungurescŭ« — îşĭ esprimă ura sa în contra Germanului, Sasului, Românului şi la trebuință îi şi maltratéză.

»Acestŭ regatŭ »constituționalŭ«, Ungaria, are şi elŭ naționalitățile sale, care cu greu se supunŭ şi luptă pentru autonomia lorŭ. Dar pe când în Austria naționalitățile suntŭ într'o stare de cultură inferióră celei a Germanilorŭ, în Ungaria este contrarulŭ: cu tóte silințele ce şi-le dau Ungurii pentru ca sĕ'mpedece desvoltarea intelectuală a naționalitățilorŭ, acestea li suntŭ superióre prin limba şi cultura lorŭ, ca d. e. Germanii.

»Dacă punemŭ pe Croațĭ pe aceeaşĭ tréptă de cultură ca Maghiarii, urméză că ar fi celŭ mai inferiorŭ acela, care sub o inspirațiune rafinată şi fără scrupulŭ, maltratéză pe acela care-i este superiorŭ séu celŭ puținŭ egalŭ; de asemenea este o minoritate, care apasă o maioritate.«

In fine adevĕrulŭ începe a triumfă.

Din dieta Croației.

In şedința dela 16 Ianuariu a dietei croate, deputatulŭ Pavlovicĭ a învinovățitŭ pe deputatulŭ Paucovicĭ, că a furatŭ unŭ césornicŭ cu lanțŭ şi l'a amanetatŭ pentru suma de 100 fl.

Paucovicĭ se apĕră în contra învinuirilorŭ ce i se aducŭ şi ḑice că deputatulŭ Bacarcicĭ a fostŭ îndemnatŭ de colegii sĕi, fiindŭ în stare de bețiă, a ridica aceste acusațiunĭ. (Contraḑicerĭ sgomotóse în stânga.)

Bacarcicĭ către preşedintele: Dacă nu'lŭ chemațĭ la ordine, îlŭ voiu pălmui. (Larmă mare, se forméză grupurĭ în sală, care gesticuléză mereu.)

Cumicicĭ: Şi pe galeere se vorbesce de onóre. Pavlovicĭ înțelege despre afacere totŭ atâtŭ câtŭ unŭ măgarŭ despre cumpĕnă. Duşmanulŭ meu celŭ mai mare Milenovicĭ mi-a declaratŭ din propriulŭ sĕu indemnŭ, că învinovățirea despre cei 100 fl. este neadevĕrată. Pavlovicĭ este datorŭ la diferite institute de banĭ 14,000 fl., deşi tótă averea lui este numai de câteva mii.

Pavlovicĭ sare furiosŭ în susŭ: Ticălosule! Mincinosule! Te chemŭ la rĕspundere, ştrengarule, nicĭ unŭ creițarŭ nu sunt datorŭ şi amŭ 100,000 fl. avere. (Mare agitațiune).

Preşedintele sună. — Camenar: Lŭ voiu têrî afară! — Paucovicĭ: Sunt în Zengg cea mai cu vaḑă persónă şi n'am fostŭ eschisŭ din nicĭ o societate. Pavlovicĭ ese afară, ca sĕ nu auḑă ce infame minciunĭ a spusŭ.

După mai multe încercărĭ de a vorbi, i se detrage lui Pavlovicĭ cuvêntulŭ. Paucovicĭ a provocatŭ pe Pavlovicĭ la duelŭ prin deputații Crsnjavi şi Popovicĭ.

In şedința dela 17 Ianuariu preşedintele dietei a propusŭ eschiderea deputatului Pavlovicĭ pe douĕḑecĭ de şedințe, a deputatului Paucovicĭ pe optŭ şedințe, şi totdeodată îi admoniéză.

Precum vedemŭ, dieta Croației nu mai ține sémă de demnitatea parlamentară. Ințelegemŭ că e la locŭ orĭ ce oposițiune câtŭ de straşnică în contra faptelorŭ arbitrare ale guvernului şi maiorității dietei, care suntŭ în contra intereselorŭ țĕrii, dér a degenera o dietă până la scene ca cea de susŭ, e a face din dietă unŭ localŭ desprețuitŭ.

SCIRILE ḐILEI.

Botezulŭ Domnului s'a serbatŭ cu mare solemnitate la tóte bisericile românescĭ din Braşovŭ. La biserica din cetate a eşitŭ şi musica regimentului 2 de infanteriă împreună cu o companiă de soldațĭ, care a datŭ mai multe şarge. Au asistatŭ la liturghiă în biserică precum şi la sfințirea apei la puțulŭ din têrgulŭ flosului, comandantulŭ garnisónei generalulŭ Fischer, împreună cu totŭ corpulŭ oficerescŭ în mare ținută. După sfințirea apei părintele Baiulescu a botezatŭ armata şi publiculŭ asistentŭ fórte numerosŭ.

—0—

In ministerulŭ comunicațiunei se facŭ lucrările pregătitóre pentru regularea Someşului şi svêntarea liveḑei apătóse Ecedŭ din comitatulŭ Sătmarului, care are o întindere de peste 4 milurĭ pătrate.

—0—

Deputatulŭ antisemitŭ Geza Racz a fostŭ provocatŭ la duelŭ de fii deputatului Moritz Wahrmann. Racz a declaratŭ, că deórece a atăcatŭ în parlamentŭ pe Moritz Wahrmann, nu e trebuință de duelŭ. Cu tóte acestea e dispusŭ sĕ dea satisfacțiune în modŭ cavalerescŭ dér numai lui Moritz Wahrmann, ér după ce va termină cu acesta va da şi unuia din fii sĕi, dér nu amêndurora. Afacerea se crede, că se va resolva de către unŭ tribunalŭ de onóre.

—0—

In interesulŭ maghiarisării Ceangăilorŭ, »Societatea St. Ladislau« a cerutŭ acordarea unei subvențiunĭ de 4000 fl. pentru înființarea unei misiunĭ la Ceangăii din România. Acéstă cerere se desbate acum în şedința comisiunei reuniunei.

—0—

»Bukovinaer Rundschau« comunică, că în ḑilele acestea a fostŭ unŭ conflictŭ de granițe între câțĭ-va soldațĭ românĭ şi austriacĭ la Boianŭ în granița dintre Bucovina şi Moldova. S'au împuşcatŭ de amêndouĕ părțile. Causa acestui conflictŭ este, precum se ḑice, împrejurarea că soldații românĭ au întratŭ pe teritoriu austriacŭ, dar pre care ilŭ pretinde România.

Cugetărĭ la încheierea anului.

In anii 1830—1840 ca şi în ḑilele nóstre, Românii erau eschişĭ dela tóte oficiile şi diregĕtoriile publice; se înființau societățĭ de maghiarisare, se dedeau premii dascălilorŭ şi şcolarilorŭ românĭ, carĭ dovedeau progresŭ în limba maghiară; se desprețuia şi se batjocurea, ca şi astăḑi, totŭ ce nu era Maghiarŭ.

Kossuth, pe atuncĭ redactorŭ alŭ foiei, »Pesti Hirlap,« atacă cu-o violență turbată şi cea mai mică încercare de apĕrare a naționalitățilorŭ, inferândŭ pe fiii lorŭ cei mai devotațĭ cu epitete de trădătorŭ de patriă, întocmai cum suntemŭ prigoniţĭ şi tractațĭ şi astăḑĭ de agitatorĭ în contra ideei de statŭ maghiarŭ nou inventată.

Pe atuncĭ fiindŭ ideile lui Kossuth precumpĕnitóre, se pretindea pe față desnaționalisarea. Astăḑĭ în urma compromisului dintre tactica lui Szeckenyi şi Kossuth se afirmă susŭ şi tare pe hârtiă, că feluritele disposițiunĭ asupritóre ale legilorŭ, precum şi feluritele mĕsurĭ şi reuniunĭ ale lorŭ, nu au de scopŭ maghiarisarea cu forța a naționalităților.

Acésta o afirma şi reuniunea Szechényi din Sătmarŭ în apelulŭ ei comunicatŭ ḑilele trecute şi în „Gazeta Transilvaniei,« şi totuşĭ cu câtă barbariă a fostŭ atacatŭ, chiar consiliulŭ municipalŭ alŭ Sătmarului, pe profesorulŭ de limba română D-r Lucaciu, care nu are altŭ pĕcatŭ, decâtŭ că este credinciosŭ némului sĕu şi patriei. Aceste însuşirĭ suntŭ însĕ necompatibile cu şovinismulŭ maghiarŭ.

In 22 Decembre anulŭ trecutŭ ținŭ adunare generală „Schulverein«ulŭ maghiarŭ sub presidiulŭ primarului Gerloczy, care începŭ vorbirea sa cu asigurarea că activitatea lorŭ nu e îndreptată în contra naționalităților nemaghiare şi apoi continuă: »începemŭ activitatea nóstră cu scóla, voimŭ sĕ crescemŭ o generațiune, care sĕ fie maghiară cu spiritulŭ şi cu limba şi care însuşindu-şĭ maghiarismulŭ sĕ scie cugetă şi sémțĭ unguresce, ca nu numai de jure ci şi de facto sĕ se țină de patria maghiară,« — apoi ḑice: Activitatea reuniunei nóstre fiindŭ îndreptată asupra nemaghiarilorŭ, voimŭ ca aceştia însuşindu-şĭ limba maghiară totŭ mai tare sĕ se contopéscă cu noi etc. a se vedé »Egyetértés« Nr. 342 în articolulŭ de fondŭ sub titlulŭ »Rĕspunsulŭ nostru la adresa Schulvereinului germanŭ.« Şovi-

---

FOILETONU.

1884 şi 1885.

Tragi-comediă locală-națională de Sandu Pungă-gólă, dascălŭ şi feciorŭ de popă. Jucată în preséra anului nou în vestitulŭ oraşŭ alŭ Braşovului de mai mulțĭ perde-vară şi fură-vreme. Musică de Cobzărescu.

(Urmare).

VII.

De sigurŭ, domnilorŭ, vețĭ sci,
Că frații meşterĭ de aci,
Domnii cismarĭ şi pantofarĭ,
Mĕsarĭ, săbăi şi cojocarĭ
In o deplină armoniă
Forméză toțĭ o companiă.
Dênşii, credŭ eu, s'ar ofensa,
Décă nu i-aşŭ considera.
Decĭ, ca orĭ cum sĕ parŭ galantŭ,
Pe-alŭ dumnealorŭ representantŭ
Acum sĕ între 'lŭ voiu lăsă,
Ca se vĕ pótă informa
Despre câte-o împrejurare,
Ce n'o prea scie fiecare.
Aşa, Culiță pantofarulŭ
Sĕ'şĭ verse-acum nițelŭ amarulŭ!

Culiță pantofarulŭ (intră cu o părechiă de cisme pe mână). Bună séra, domnilorŭ şi cocónelorŭ!... Ce mai facețĭ, sănĕtoşĭ, sănĕtóse?.... Da ce vĕ uitațĭ cu atâta mirare la mine, par'că nu m'ațĭ mai fi vĕḑutŭ nicĭ odată!.... Apoi bine, nu v'am adusŭ eu la partea cea mai mare de câte şi mai câte orĭ cisme şi ghete?... Ce, credețĭ d-vóstră, că dóră n'aş sci eu, unde-i strênge papuculŭ pe cei mai mulțĭ şi pe cele mai multe din câțĭ şi câte sunt aicea de față?

Aşteptațĭ sĕ mĕ mai recomăndŭ?... Ei bine, o sĕ mĕ recomăndŭ, décă-i aşa moda!

Eu sunt vestitulŭ Culiță pantofarulŭ din satŭ din Prostescĭ, de unde m'a adusŭ părintele. Cum-îi-ḑice, ca sĕ învĕțŭ meşteşugulŭ pantofăriei. Adică vorba vine, ca sĕ învĕțŭ meşteşugulŭ, dar în adevĕrŭ câtŭ e ḑiulica de mare nu facŭ altceva, decâtŭ țiu în brațe băiata de țiță a domnului şi umblu de colo până colo cu afurisitele éstea de conturĭ. Cu atâta m'am alesŭ şi eu de doi anĭ şi jumĕtate, decând am venitŭ din Prostescĭ, căcĭ altfelŭ de rĕbdatŭ, rĕbdamŭ eu şi acasă, ér' câtŭ despre bătaiă, nu-i duceamŭ dorulŭ nicĭ în Prostescĭ.

Adică, ḑĕu, prostŭ lucru e sĕ fii şi ucenicŭ la pantofarŭ!

Stăpânulŭ e nĕcăjitŭ câtŭ e ḑiua, că nu-i vinŭ muşterii, şi şi aceia, carĭ-i vinŭ, nu-i plătescŭ cu anii, şi lucru dracului, în urma urmelorŭ totŭ nĕcazulŭ îi cade pe mine. Mai alesŭ séra colea, după-ce mai pune şi câte ceva la măsea, te vede sfântulŭ Ilie! ...Jip, jap, de gândescĭ, că acum, acum te ia Archanghelulŭ!.... Cu atâta mĕ mai mângăiu şi eu, căcĭ sciu, că nu sunt singurulŭ, care o pățesce aşa, cum vĕ spuiu.

Şi sciţĭ din ce pricină mănâncŭ păpară de cele mai multe orĭ?... Din pricina blăstĕmatelorŭ éstea de conturĭ!

De diminéța încă, de pela optŭ ciasurĭ ți-le pune stăpânulŭ pe capŭ, şi'țĭ spune, că-i vai de pelea ta, décă nu te-i întórce cu parale!... Ei, ce sĕ facĭ?.... Te ducĭ, că n'ai încătrău!... Când colo, ce sĕ veḑi?... Te ducĭ la cocóna Cutare, care are sĕ plătéscă nisce papucĭ de prunel încă de astă-vară, şi când sĕ intri înlăuntru, servitórea îțĭ spune că dórme, şi că sĕ te ducĭ mai târḑiu la domnu în cănțălăriă. Te ducĭ la domnu în cănță'ăriă, şi'țĭ spune, că sĕ ți-le plătéscă cocóna, că ea le-a poruncitŭ!... Te ducĭ la domnu profesorŭ Rabdă-fóme şi cei sĕ'țĭ plătéscă petecele, ce i-le-a pusŭ domnulŭ la cisme, şi când colo, ce'țĭ rĕspunde?.... Că mai ântêiu sĕ voteze Eforia banĭ de cvartirŭ pentru profesorĭ!... Auḑĭ vorbă!... Par'că Eforiei multŭ ce-i pasă de cvartirulŭ d-nilorŭ profesorĭ! După partea d-neaei potŭ ei sĕ mai aştepte încă multă vreme!... Te ducĭ la d-nulŭ Alişverişŭ, care are prăvălia, sciţĭ colo, în drépta dela stânga, şi'n locŭ de parale ce'țĭ spune?... »Că nu mergŭ treburile, şi că negoțulŭ se duce dracului!....« Te ducĭ la d-nu Cutare, şi îlŭ întrebĭ, de ce nu'şĭ răfuesce odată socotéla, cu care

nismulŭ maghiarŭ în obscurnatismulŭ sĕu infernalŭ nu e capabilŭ de judecată leală, căcĭ pre când Schulvereinulŭ germanŭ şi-a propusŭ a mântui, a conserva pe naţionalii sĕi, şi cu totŭ dreptulŭ, pre atuncĭ Reuniunea maghiară şi-a alesŭ de scopŭ amalgamisarea şi desnaţionalisarea altorŭ naţionalităţĭ nemaghiare. Ce conţinŭ óre altceva cuvintele esplicătóre de programŭ ale preşedintelui ei Gerloczy?

Şi mai violente espresiunĭ s'au audĭtŭ în Ardélŭ, în adunarea conchemată dilele trecute în Cluşŭ pentru acelaşŭ scopŭ de renegatulŭ némţŭ Haller Karoly, ai căruia părinţĭ, cu deosebire mama sa, nicĭ că sciu unguresce. Cum a disŭ şi elŭ: »magyar nemzetünk,« »magyar anyanyelvünk,« atuncĭ fericita mamă-sa germană, nu i-a putută dice »kedves,« ci numai „mein lieber.«

Intru adevĕrŭ cea mai mare parte a şoviniştilorŭ maghiarĭ sunt unŭ conglomeratŭ de renegaţĭ din tóte popórele, pe carĭ fórte bine i-a caracterisatŭ dilele trecute în clubulŭ junilorŭ cehĭ deputatulŭ şi scriitorulŭ Holecek dicêndŭ: „rasa domnitóre maghiară, care pune puterea înaintea moralităţii« (A se vedé Egyetértés Nr. 347 din 1884.)

Parola dilei e şi astădĭ ca şi în anii 1830—1848: »fiecare omŭ sĕ fie omŭ şi Maghiarŭ.« Ca sĕ fii înferatŭ de agitatorŭ şi trădătorŭ de patriă, e de ajunsŭ sĕ-ţĭ vorbescĭ limba maternă pe stradă şi în locŭ publicŭ. Suntŭ încă în memoria nóstră viue prigonirile junimei nóstre în Cluşŭ, Lugoşŭ şi cele mai recente infestaţiunĭ ale junimei nóstre dela universitatea din Peşta. Astădĭ suntŭ îndesate colónele foilorŭ maghiare fără deosebire de partidă cu strigărĭ de alarmă din causa votului juraţilorŭ saşĭ din Sibiu, prin care fu achitatŭ venerabilulŭ nostru G. Bariţiu, care în demnulŭ sĕu discursŭ de apĕrare le-a ţinutŭ înaintea ochilorŭ istoria trecutului, a suferinţelorŭ nóstre, în care se oglindézŭ faptele lorŭ şi dreptatea maghiară. Despotismulŭ lorŭ este demascatŭ. Hinc illae lacrimae! (Va urmă).

Din parlamentulŭ românŭ.

(Urmare.)

D. Mârzescu s'a agăţatŭ în'âiaşĭ dată de enciclica Primatului nostru în cestiunea dotaţiunei Corónei. Amŭ spusŭ că în privinţa termenilorŭ m'aşŭ uni şi eu cu d-sa, dar nu este unŭ pĕcatŭ mare pe care l'a comisŭ Primatulŭ nostru. A disŭ că enciclica aceea este contra legei, contra Constituţiunei şi contra canónelorŭ. In contra canónelorŭ a citatŭ numai că nu este disŭ: »fraţĭ întru duhulŭ sântŭ". Dar nu este nicĭ unŭ canonŭ pentru acésta, usurile de felulŭ acesta nu sunt rigurόse. Că enciclica Primatului este contra legilorŭ şi a Constituţiunei eu nu o găsescŭ aşa, ci fórte la loculŭ ei, în cestiunea dotaţiunei. S'ar putea dice că era de prisosŭ, se póte; căcĭ după ce am votatŭ o lege, am discutat'o, la care am luatŭ parte cu toţii — eu am votat'o cu tótă inima şi cu tótă convingerea că bine am făcutŭ şi acéstă convingere o am şi astădĭ; — s'a sancţionatŭ de rege, nu mai era nevoe de nicĭ o esplicaţie. Dar că a credutŭ mitropolitulŭ că trebue sĕ facă o enciclică, nu este nicĭ unŭ rĕu şi eu îi dau dreptate; pe de altă parte s'a vorbitŭ multe, între altele au eşitŭ unele jurnale cu blestemele vechilorŭ donatorĭ. S'a făcutŭ tapagiu, s'a publicatŭ pe la ţéră, s'a făcutŭ încercărĭ sĕ se adune proteste, şi, cum este ţĕranulŭ simplu în credinţă, a pututŭ sĕ se sperie când i s'a vorbitŭ în felulŭ acesta, despre blestemele cu foculŭ Gheenei, cu despicarea pămêntului, cu bubele lui Gheezi, cu sórta lui Iuda Iscariotulŭ, cu sórta jidovilorŭ ce au rĕstignitŭ pe Christosŭ, etc. etc. Ei bine, acésta este una din autorităţile nóste pentru care nu e nevoe nicĭ de Constituţiune nicĭ de nimicŭ. Este o datoriă în legătură cu autoritatea spirituală de a linişti consciinţele, a alina turburările sufletului. (Aplause). Blestemulŭ este mare lucru; eu respectezŭ blestemele şi am convingerea că unŭ blestemŭ făcut din tótă inima şi basatŭ pe adevĕrŭ are efectulŭ lui, (Risete, aplause) şi mĕ temŭ şi eu de asemenea blesteme. Aşa este mai cu sémă la noi. (Istorisesce două casurĭ de deslegare a blăstemului chiar din partea S. Sale.) Incă odată dicŭ, că bine a făcutŭ Primatulŭ cu enciclica; nu i-a trebuitŭ nicĭ o autorisaţiune, nicĭ chiar dela Sinodŭ, pentru că are puterea sa spirituală de a linişti duhurile şi spiritele. (Aplause).

Dar, d-lorŭ senatorĭ, sĕ vĕ spunŭ şi altceva: noi avem puterea şi asupra duhurilorŭ necurate. In canóne nu sunt tóte ce trebue unui creştinŭ, în canóne este mai multŭ partea ce se atinge de disciplină; în evangeliă însă sunt principiele după carĭ s'au aşedatŭ şi canónele. Vĕ voiu spune dar din evangeliă: étă ce dice: »Voi da vouĕ putere a călcá peste şerpĭ, bălaurĭ, scorpii şi peste tótă puterea satanică.« (Aplause). Apoi mai dice: »In numele meu şerpĭ şi bălaurĭ veţĭ putea lua şi de veţĭ lua ceva de mórte, însĕ nimicŭ nu vĕ va vătema.« Domnulŭ Mârzescu de două dile ne adapă cu paharulŭ sĕu de otravă; sĕ fie însă sigurŭ D-sa că nu ne vomŭ otrăvi, pentru că puterea nóstră este de aiurea. (Aplause.)

D-lorŭ, póte că suntemŭ greşiţĭ ca ómenĭ, acésta este o altă cestiune; póte orĭ cine sĕ arate greşelile mele, sĕ céră destituirea mea, darea în judecată. Acésta o admitŭ, D-lorŭ, este datoria fie-cărui creştinŭ sĕ facă astfelŭ; şi ast-felŭ se şi face când unŭ preotŭ se pórtă rĕu. D-lorŭ, Sinodulŭ care are acestŭ dreptŭ de a judecá pre cei bisericeştĭ este o instituţiune mare, elŭ este consiliulŭ bisericescŭ şi noi suntemŭ în acestŭ consiliu, precum este D. Mârzescu în consiliulŭ universitarŭ. D-lorŭ, eu admitŭ că Sinodulŭ nostru n'a fostŭ la înălţimea misiunei sale. Suntemŭ ómenĭ neînvĕţaţĭ şi póte, sciu eu? nedeprinşĭ cu lucrurĭ marĭ, cu tendinţe marĭ. Se póte. Dar suntemŭ în predиua renascerei nóstre. Apoi numai clerulŭ este în acéstă categoriă? (Aplause.) Putemŭ asigura, D-lorŭ, că tóte celelalte ramurĭ ale societăţii nóstre sunt ajunse în perfecţiune? Ei bine! precum pentru tóte celelalte lucrurĭ se cere îndreptare prin interpelaţiune către D-nii miniştrii, înţelegŭ sĕ faceţĭ şi pentru biserică, şi cu acésta mĕ unescŭ şi eu, dar sĕ veniţĭ D-vóstră sĕ faceţĭ din cestiunea bisericei o scenă ridiculă?! Biserica este respectată în tótă lumea. Arĕtaţi-mĭ o ţéră unde biserica nu a fostŭ respectată. Afară de timpurĭ de revoluţiune, atuncĭ nu se respecta nimica. Dar noi nu vorbimŭ de revoluţiunĭ, ci de starea normală şi de fapte ce trebue sĕ facă ómenii cu minte.

D-lorŭ, ce mai dicea D. Mârzescu? D-lui vine şi acusă pe Sântulŭ Sinodŭ pentru memoriulŭ contra papismului. D-lui încă de atuncĭ a calificatŭ acelŭ memoriu de bălaurŭ şi s'a ridicatŭ cu mare furiă contra lui într'o scire a sa publicată în broşură. Acolo a spusŭ între altele că memoriulŭ Sinodului ar fi în contradicţiune cu canónele. Ca argumentŭ despre sciinţa sa canonică şi teologică aduce şi sĕ întemeiază pe aceea, că D-sa este feciorŭ de popă; că a fostŭ anagnostŭ la mitropolitulŭ Veniaminŭ; că a ţinutŭ cartea mitropolitului Veniaminŭ, când leturghisia şi că l'a şi sărutatŭ mitropolitulŭ Veniaminŭ! (Ilaritate, aplause), şi după aceea a venitŭ vremea sĕ ne vorbéscă şi de legende cu dracĭ. Ei bine! D-lorŭ, avemŭ putere şi peste dracĭ (Ilaritate.) Dracii sunt de multe felurĭ: este scaraoschi, ucigăl-tóca, ducă-se pe pustii, etc. etc. Póte că D. Mârzescu nu crede că suntŭ dracĭ, dar eu credŭ, şi nu numai că credŭ, dar 'i şi vĕdŭ Domnilorŭ! (Aplause, mare ilaritate. Punêndu'şĭ potcapiulŭ pe cărţile D lui Mârzescŭ de pe tribună). Sĕ mĕ erte D. Mârzescu a'mĭ pune potcapiulŭ meu călugărescŭ pe cărţile D-sale advocăţeştĭ, căcĭ nu am altŭ locŭ. (Va urmă).

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. alŭ »Gaz. Trans.«)

Viena, 20 Ianuarie. — Maiestatea Sa esprimă telegrafice pĕrechei regale spaniole, cu ocasiunea nenorocirilorŭ din Spania, pĕrerea sa de rĕu şi dărui jertfelorŭ cutremurului două-decĭ de mii de francĭ.

Berlin, 20 Ianuarie. — La desbaterea bugetului în camera deputaţilorŭ, ministrulŭ de finanţe arată că escedentulŭ totalŭ alŭ anului bugetarŭ 1883/4 este de 20 milióne, care se voiŭ întrebuinţa pentru ştergerea datoriilorŭ căilorŭ ferate.

Hanheim, 20 Ianuarie. — In Hochheim s'a arestatŭ unŭ meseriaşŭ, găsitŭ fără hârtii de legitimare, care a împuşcatŭ cu revolverulŭ asupra gendarmului. S'au găsitŭ la elŭ patróne şi sume mai marĭ de banĭ. Refusă de a da amĕnunte.

DIVERSE.

O aventură neplăcută. — Comerciantulŭ Carolŭ A. stabilitŭ în Austria de susŭ a plecatŭ la 17 Ianuariu n. din Steyr la Viena. Comerciantulŭ se aflá într'unŭ cupeu de clasa I. în societatea unei fete fórte frumóse ca de vr'o 18 anĭ, cu care începŭ o conversaţiune animată. In cursulŭ vorbirei, A. oferĭ tovarăşei sale o ţigară. Dar abia scóse cutia din buzunarŭ, când domnişóra începŭ a dá semne de nedumerire şi-şĭ esprimă dorinţa d'a deschide ferĕstra cupeului. Ea privĭ câteva momente afară, apoi se ridică pe marginea ferestri voindŭ sĕ s'arunce afară din cupeu. A. observă acésta, se repedĭ la fată şi isbutĭ a o prinde de picióre. O luptă disperată începŭ între vânjosulŭ bărbatŭ şi între fată, care atêrna afară pe feréstră mai cu întregŭ corpulŭ nevoindŭ sĕ fie mântuită. Ea începŭ sĕ strige: »Vrea sĕ mĕ omóre! Ajutorŭ, ajutorŭ!« Aceste strigăte zăpăcĭ şi mai multŭ pe A., dar cugetulŭ, că trebue sĕ mântuiască pe acéstă fată, nu numai pentru a scăpa de mórte o viaţă de omŭ, dar şi ca sĕ nu cadă nenorocirea asupra lui, îi dedŭ putere şi mai mare. Unŭ sfertŭ de oră durá lupta. Prin tóte staţiunile pe unde trecea trenulŭ, personalulŭ acelora alerga sĕ vadă ce e, până ce înfine călĕtorii observară cu spaimă ce se petrecea şi abia putură face cunoscutŭ conductorului, care opri trenulŭ în mijloculŭ câmpului. Fata fù mântuită şi dusă înt'altŭ cupeu. Ajungêndŭ în Viena, unde şi sosiseră telegrame dela diferite staţiunĭ, A. şi fata fură duşĭ în camera inspectorului poliţienescŭ, ca sĕ dea amĕnunte. Fata, care era cam escentrică şi suferea de istericale, spuse că s'a temutŭ că cutia lui A. conţinea narcoticŭ cu care elŭ voia s'o adórmă. A. dovedi numai decâtŭ neadevĕrulŭ acestei declarărĭ şi astfelŭ scăpă bietulŭ cu spaima şi cu hotărîrea d'a nu'şĭ mai face de vorbă altădată cu „istericósele.« Fata era o baronésă din München, care călĕtorea prin Viena în Polonia.

Beţivulŭ şi căciula. — Unŭ beţivŭ, cădêndu'i căciula din capŭ, îi adreséză următórele cuvinte:

— Ai cădutŭ, nenorocito!.... ai vrea sĕ te iau de josŭ!... Dér décă te-oi lua am sĕ cadŭ eu.... şi tu nu poţĭ sĕ mĕ scolĭ de josŭ.... atuncĭ eu nu voiu sĕ te iau.

In urmă se depărtézŭ aruncêndŭ o privire de adio căciulei séle.

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurel Mureşianu

mĕ plimbŭ într'una de doi anĭ de dile şi mai bine, şi sciţĭ ce rĕspunsŭ îţĭ dă?.... „Că se răfuesce, când s'o răfui şi comitetulŭ, care a aranjatŭ petrecerile de acum nu sciu câtă vreme, când a fostŭ Asociaţiunea la Braşovŭ!«

Adecă dĕu, dómnelorŭ şi domnilorŭ, décă cunósceţĭ care-va pe vre-unulŭ din comitetulŭ ĕsta cu pricina, spuneţi-i sĕ'şĭ dea séma odată pentru D-deu, nu pentru altceva, decâtŭ numai sĕ nu mai aibă ce dice d-lŭ Cutare, când m'oi mai duce la elŭ cu socotéla!... N'o avé ce'mĭ mai dice?... Da cum ciorile sĕ n'aibă ?.... Mi-o dice şi elŭ ca cei mai mulţĭ dintre aceia, carĭ vĕdŭ, că au sfêrşit'o cu minciunile: „Lasă-mĕ'n pace!«

Dĕu, domnilorŭ şi cocónelorŭ, vorbele astea le-am auditŭ de atâtea orĭ, încâtŭ a trebuitŭ sĕ facŭ nisce versurĭ cu ele!.... Voiţĭ, sĕ le audiţĭ?.... Iată-le: (cântă.)

(Melodiă nouă.)

Mĕ rogŭ niţelŭ de ascultare,
Unŭ lucru a vĕ spune voiŭ.
E obiceiu în lumea mare
Şi prin urmare şi la noi
Se dicĭ, ceva când nu'ţĭ prea place:
Lasă-mĕ'n pace! Lasă-mĕ'n pace! etc. etc.

Ei, dar eu m'am pusŭ la taifasŭ cu d-vóstvă, ş'am uitatŭ, că deséră avemŭ petrecere colegială la Nr. I.*) Adio, suntŭ angajatŭ la cvadrilŭ! (etc.)

*) Nr. I. este unŭ hotelŭ în Braşovŭ.

VIII.

Multŭ preţuită adunare,
Ar fi cu putinţă óre,
Ca noi acuma sĕ sfêrşimŭ
Ş'o vorbă sĕ nu pomenimŭ
Şi pentru sexulŭ celŭ frumosŭ?.....
Anume cu-atâtŭ mai vêrtosŭ,
Căci e de obşte cunoscutŭ,
Că acestŭ sexŭ de totŭ plăcutŭ,
Câtŭ a ţinutŭ a mea domnire
A pusŭ pe toţĭ, dĕu, în uimire
Prin zelulŭ neobicinuitŭ,
Pe care ni l'a doveditŭ
Atâtŭ pe la reuniunĭ,
Câtŭ şi cu alte — ocasiunĭ.
Ar fi, credŭ, lucru necompletŭ,
De n'am vedé ş'acestŭ buchetŭ! —
Scusaţĭ decĭ, décă îndrăsnescŭ,
Ca se mĕ mai obrăsnicescŭ
O clipă, două sĕ vĕ ceiu,
Căcĭ apoi de sigurŭ încheiu!

(Urméză scena relativă la întrunirile cocónelorŭ. Unŭ domnŭ însuratŭ se plânge către altulŭ neînsuratŭ, cĕ nevastă-sa şi fie-sa îşĭ perdŭ vremea cu cărţĭ de cetitŭ şi prin cluburĭ literare. Neînsuratulŭ îi spune, că sĕ-i pară bine, décă-şĭ perdŭ vremea cu cărţĭ de acestea şi nu cu cărţĭ de jocŭ, cum facŭ unele dintre cocóne).

IX.

Decĭ, domnilorŭ, toţĭ aţĭ vĕdutŭ,
Câte de tóte am făcutŭ
Atâtŭ în chestii generale,
Câtŭ şi în d'ăstea mai locale.
Ergo acela ce susţine,
Că eu pe lume nicĭ unŭ bine
In urma mea nu am lăsatŭ,
Nu spune lucru-adevĕratŭ,
Ci sigurŭ, mĕ calumniază,
Fiindŭ că mĕ invidiază!....

(Se aude bătêndŭ 12 óre).

Dar ce audŭ?... Amarŭ de mine!
Al meu duşmanŭ, ah, iată'lŭ vine!...

Plecăciune eu trebue sĕ-mĭ iau catrafusele! (ese).

Scena se iluminéză, musica începe a cântá şi Anulŭ nou (1885) se ivesce şi începe a aruncá printre publicŭ florĭ şi bombóne.

Anulŭ nou:

La anulŭ şi la mulţĭ anĭ!...
Veseliă şi sănĕtate!...
Sĕ vĕ fie casa casă şi masa masă!

(Incheiere).

Cursulŭ la bursa de Viena

din 19 Ianuarie st. n. 1885.

Rentă de aurŭ ungară 6%	—.—
Rentă de aurŭ 4% . . .	96.35
Rentă de hârtiă 5% . .	92.80
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	145.60
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune) . . .	98.15
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	122.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	106.50
Bonurĭ rurale ungare . .	101.60
Bonurĭ cu cl. de sortare	101.—
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	101.—
Bonurĭ cu cl. de sortare	100.75
Bonurĭ rurale transilvane	101.—
Bonurĭ croato-slavone . .	100.—
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	98.75
Imprumutulŭ cu premiu ung.	116.75
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului .	118.—
Renta de hârtiă austriacă	83.—
Renta de arg. austr. . .	83.80
Renta de aurŭ austr. . .	106.20
Losurile din 1860 . . .	137 60
Acţiunile băncei austro-ungare	863.—
Act. băncei de creditŭ ung.	312.—
Act. băncei de creditŭ austr.	301.50
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.79
Napoleon-d'orĭ	9.78½
Mărcĭ 100 împ. germ. . .	60.35
Londra 10 Livres sterlinge	123.70

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 5 Ianuarie st. v. 1884.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%). . . .	87½	88
Renta rom. amort. (5%) . .	92	93
» convert. (6%) . .	85	86
Împr. oraş. Buc. (20 fr.) . .	30	32
Credit fonc. rural (7%) . .	95	96
» „ „ (5%) . .	79	80
» » urban (7%) . .	90	92
» » „ (6%) . .	85	87
» » » (5%) . .	77	78
Banca naţională a României	—	—
Ac. de asig. Dacia-Rom. . .	—	—
« » » Naţională . .	—	—
Aurŭ	17½%	18%
Bancnote austriace contra aurŭ	—	—

Cursulu pleţei Braşovŭ

din 20 Ianuarie st. n. 1885.

Bancnote românescĭ	Cump.	8.44½	Vênd.	8.46
Argint românesc	»	8.35	»	8.40
Napoleon-d'orĭ	»	9.75	»	9.77
Lire turcescĭ	»	10.98	»	11.—
Imperialĭ	»	9.98	»	10.—
Galbenĭ	»	5.70	»	5.72
Scrisurile fonc. »Albina« . .	»	100.50	»	101.—
Ruble Rusescĭ	»	127· 5	„	128· 5
Discontulŭ » . . .	7—10 % pe anŭ.			

Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei“ se potŭ cumpĕra în tutungeria lui Gross (în casa prefecturei.)

Acei domnĭ abonaţĭ ai noştri, cari au plătitŭ preţulŭ abonamentului pe jumĕtate de anŭ séu pe unŭ anŭ, înainte de 1-a Aprile 1884, sunt rugaţĭ a ne trimite diferenţa preţului urcatŭ dela 1 Aprile 1884, care pentru Austro-Ungaria face 2 fl., ér pentru România 8 lei.

ADMINISTRAŢIA „GAZ. TRANS.“

Mersulŭ trenurilorŭ

pe linia **Predealŭ-Budapesta** şi pe linia **Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta** a călei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ accelerat	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Bucurescĭ	7.15	—	—	—
Predealŭ	1.09	—	—	9.50
Timişŭ	1.33	—	—	10.15
Braşovŭ (	2.06	—	—	10.50
(	2.16	6.30	5.45	
Feldióra	2.44	7.09	6.28	
Apatia	3.03	7.41	7.07	
Agostonfalva	3.18	8.09	7.42	
Homorodŭ	3.51	8.53	8.51	
Haşfaleu	4.51	10.18	10.52	
Sighişóra	5.11	10.55	11.56	
Elisabetopole	5.39	11.36	12.43	
Mediaşŭ	6.00	12.11	1.23	
Copşa mică	6.29	12.35	2.07	
Micăsasa	—	12.54	2.27	
Blaşiu	7.02	1.29	3.06	
Crăciunelŭ	—	1.45	3.22	
Teiuşŭ	7.38	2.26	4.15	
Aiudŭ	7.55	2.48	4.44	
Vinţulŭ de susŭ	—	3.12	5.10	
Uióra	—	3.19	5.19	
Cucerdea	8.24	3.36	5.47	
Ghirişŭ	8.48	4.10	6.38	
Apahida	—	5.39	8.51	
Cluşiu (	10.08	5·59	9.18	
(	10.18	6.28	8.00	
Nedeşdu	—	6.54	8.34	
Ghirbĕu	—	7.10	8.59	
Aghirişŭ	—	7.25	9.35	
Stana	—	7.49	10.16	
Huiedinŭ	11.33	8.11	11.04	
Ciucia	12.06	8.52	12.17	
Bucia	—	9.11	12.47	
Bratca	—	9.29	1.21	
Rév	12.25	9.52	2.05	
Mező-Telegd	1.11	10.27	3.08	
Fugyi-Vásárhely	—	10.46	3.39	
Várad-Velinţe	—	10.56	3.55	
Oradia-mare (	1.49	11.04	4.06	
(	1.54	11.14	7.30	
P. Ladány	3.14	1.47	11.05	
Szolnok	5.10	4.40	2.37	
Buda-pesta	7.30	7.44	6.40	
Viena	2.00	6.20	2.00	

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus
Viena	8.25	8.35	3.30	8.00
Budapesta	8.00	6.55	9.45	2.47
Szolnok	11.24	10.55	12.18	6.36
P. Ladány	2.01	2.04	1.59	10.09
Oradea mare (	4.11	5.13	3.20	
(	4.21	9.37	3.25	
Várad-Velencze	4.29	9.45	—	
Fugyi-Vásárhely	4.40	9.59	—	
Mezö-Telegd	5.02	10.28	3.56	
Rév	5.46	11.41	4.31	
Bratca	6.09	12.15	—	
Bucia	6.28	12.48	—	
Ciucia	6.52	1.48	5.28	
Huiedin	7.32	3.21	6.01	
Stana	7.51	3.54	—	
Aghiriş	8.12	4.34	—	
Ghirbĕu	8.24	4.52	—	
Nedeşdu	8.38	5.11	—	
Cluşiu (	8.57	5.40	7.08	
(	9.23	6.00	7.18	
Apahida	9.50	6.29	—	
Ghiriş	11.15	8.14	8.29	
Cucerdea	12.04	9.49	8.53	
Uióra	12.12	9.58	—	
Vinţulŭ de susŭ	12.19	10.07	—	
Aiudŭ	12.45	10.42	9.17	
Teiuşŭ	1.15	11.32	9.40	
Crăciunelŭ	1.44	12.03	—	
Blaşŭ	2.00	12.24	10.12	
Micăsasa	2.34	12.43	—	
Copşa mică	2.52	1.22	10.45	
Mediaşŭ	3.27	2.24	11.07	
Elisabetopole	4.01	3.06	11.29	
Sigişóra	4.50	4.17	12.15	
Haşfaleu	5.08	4.51	12.30	
Homorod	6.47	7.07	1.32	
Agostonfalva	7.36	8.10	2.04	
Apatia	8.09	8.46	2.24	
Feldióra	8.41	9.20	2.44	
Braşovŭ (	9.20	10.15	3.15	
(	—	6.00	3.25	
Timişŭ	—	6.57	4.03	
Predealŭ	—	7.32	4.28	
Bucurescĭ	—	—	10.25	

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Teiuşŭ	2.39	9.50	8.20
Alba-Iulia	3.40	10.42	9.10
Vinţulŭ de josŭ	4.04	11.09	
Şibotŭ	4.35	11.43	
Orăştia	5.02	12.13	
Simeria (Piski)	5.44	1.22	
Deva	6.05	1.48	
Branicĭca	6.34	2.21	
Ilia	7.01	2.54	
Gurasada	7.15	3.09	
Zam	7.49	3.48	
Soborşin	8.32	4.37	
Bĕrzova	9.19	5.30	
Conopŭ	9.40	5.58	
Radna-Lipova	10.16	6.38	8.24
Paulişŭ	10.32	6.56	8.41
Gyorok	10.48	7.15	9.01
Glogovaţŭ	11.17	7.48	9.30
Aradŭ (	12.32	8.05	9.45
(	12.00	8.45	6.10
Szolnok	4.00	2.10	7.27
Budapesta	7.44	6.40	—
Viena	6.20	—	—

Budapesta-Aradŭ-Teiuşŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	8.25	8.35
Budapesta	8.00	6.55
Szolnok	11.14	12.28
Aradŭ (	3.35	5.30
(	4.00	6.20
Glogovaţŭ	4.16	6.39
Gyorok	4.47	7.19
Paulişŭ	5.02	7.39
Radna-Lipova	5.25	8.11
Conopŭ	5.57	8.49
Bĕrzova	6.18	9.18
Soborşin	7.11	10.27
Zam	7.48	11.18
Gurasada	8.22	11.57
Ilia	8.40	12.27
Branicĭca	9.02	12.57
Deva	9.32	1.45
Simeria (Piski)	10.12	2.58
Orăştiă	10.47	3.46
Şibotŭ	11.14	4.20
Vinţulŭ de josŭ	11.46	5.06
Alba-Iulia	12.21	6.15
Teiuşŭ	12.53	7.00

Aradŭ-Timişóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Aradŭ	6.00	12.30
Aradulŭ nou	6.26	12.54
Németh-Ságh	6.51	1.19
Vinga	7.28	1.50
Orczifalva	7.49	2.12
Merczifalva	8.09	2.30
Timişóra	8.58	3.15

Simeria (Piski) **Petroşenĭ**

	Trenŭ omnibus
Simeria	3.08
Streiu	3.45
Haţegŭ	4.33
Pui	5.19
Crivadia	6.05
Baniţa	6.43
Petroşenĭ	7.00

Timişóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timişóra	12.25	5.00
Merczifalva	1.16	5.56
Orczifalva	1.34	6.16
Vinga	2.04	6.50
Németh-Ságh	2.25	7.11
Aradulŭ nou	2.54	7.44
Aradŭ	3.10	8.00

Petroşenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ omnibus
Petroşenĭ	8.56
Baniţa	9.37
Crivadia	10.09
Pui	10.48
Haţegŭ	11.26
Streiu	12.06
Simeria	12.37

Tipografia ALEXI, Braşovŭ.